

Wstęp

Prezentowany szósty numer półrocznika „TECHNE. Seria nowa” ma charakter monograficzny i poświęcony został sztuce Ameryki Łacińskiej. Badania podejmujące zagadnienia związane z architekturą, rzeźbą, malarstwem, rzemiosłem artystycznym czy kulturą wizualną w dawnych wicekrólestwach Nowej Hiszpanii i Peru oraz w krajach postkolonialnych są jednym z pobocznych kierunków studiów w Instytucie Historii Sztuki Uniwersytetu Łódzkiego, ale problematyka tych dociekań naukowych wydaje się niezwykle interesująca i warta krótkiego zaprezentowania. Tematyka większości artykułów koncentruje się na obiektach malarstwa i architektury powstałych w okresie nowożytnym, ukazując różne aspekty działalności artystycznej w społecznościach kolonialnych.

Tom rozpoczyna tekst autorstwa Donata Amado Gonzalesa prezentujący skomplikowaną historię stanu prawnego zespołu budynków przy Plaza de las Nazarenas w Cusco. Nieruchomość funkcjonowała pierwotnie jako rezydencja jednego z hiszpańskich konkwistadorów, następnie stała się siedzibą szkoły prowadzonej przez zakon jezuitów i przewidzianej jako miejsce kształcenia synów potomków przedstawicieli szlachty inkaskiej, wreszcie w latach 40. XVIII wieku przeszła w ręce Beaterio de las Nazarenas, czyli tercjariek żyjących zgodnie z regułą karmelitańską. Artykuł Ewy Kubiak poświęcony został ikonografii smoków i innych pokrewnych fantastycznych stworzeń, których wizerunki odnaleźć można w sztuce Wicekrólestwa Peru. Jak zaznacza autorka, wiele motywów ikonograficznych pojawiających się w obiektach artystycznych regionu andyjskiego, w tym również ten, który zaprezentowano w artykule, można poddać analizie na trzech poziomach interpretacyjnych: globalnym, iberyjskim i lokalnym. Kolejny tekst, pióra Joanny Strzemeckiej, także jest pośrednio związany z Wicekrólestwem Peru. Autorka w barwny sposób przedstawia ikonografię świnki morskiej (oficjalnie zwanej kawią domową) w europejskim malarstwie nowożytnym. Swoje rozważania rozpoczyna od opisu znaczenia zwierzęcia w kulturze andyjskiej, a następnie ukazuje zmiany jego symboliki i funkcji w kontekście europejskim, powołując się na liczne dzieła sztuki powstałe od końca wieku XVI do XVIII stulecia. Z kolei Ybeth Arias Cuba poddaje analizie motyw ikonograficzny mistycznych zaślubin św. Róży z Limy i prezentuje lokalny kontekst interpretacyjny, pozwalający na odczytanie sceny jako przymierza Starego i Nowego Świata, zarówno na gruncie religijnym, jak i politycznym. Guadalupe Romero-Sánchez przenosi nas na obszar Nowej Granady, czyli dzisiejszej Kolumbii. Autorka analizuje rozwój kultu jednego z najsłynniejszych cudownych wizerunków maryjnych

Ameryki Południowej – Matki Boskiej z Chiquinquira. Tematem rozważań Romero-Sánchez jest także postać twórcy obrazu, Alonsa de Narváeza – autorka ukazuje społeczny kontekst funkcjonowania warsztatu artystycznego w okresie nowożytnym oraz rekonstruuje drzewo genealogiczne rodziny malarza. Artykuł pióra Giseli von Wobeser poświęcony został zagadnieniom ikonografii w malarstwie Nowej Hiszpanii, a dokładnie obrazom ukazującym wybór pomiędzy ścieżką dobra i zła w kontekście religii katolickiej. Autorka analizuje wybrane przykłady malarstwa, wykorzystując piśmiennictwo religijne z epoki oraz współczesną wiedzę dotyczącą kultury materialnej okresu kolonialnego. Wreszcie Marcela Drien i Fernando Gúzman przybliżają związki Ignacego Domeyki ze sztuką, opisując osobiste zainteresowania artystyczne polskiego naukowca, a także jego wkład w rozwój szkolnictwa artystycznego w Chile.

Dwa kolejne teksty stanowią omówienie publikacji związanych ze sztuką Ameryki Łacińskiej i kulturami nieeuropejskimi. Piotr M. Sękowski scharakteryzował książkę Daniela Bleichmar *Visual Voyages. Images of Latin American Nature from Columbus to Darwin* (2017), która została wydana z okazji wystawy pod tym samym tytułem, zorganizowanej przez The Huntington Library, Art Collections, and Botanical Gardens w dniach od 16 września 2017 do 8 stycznia 2018 roku. Z kolei Paweł Drabarczyk vel Grabarczyk przedstawił publikację zatytułowaną *Planète Métisse* (2008) towarzyszącą wystawie poświęconej sztuce kultur nieeuropejskich w paryskim Musée du quai Branly, trwającej od marca 2008 roku do lipca 2009 roku.

Numer zamyka krótkie wspomnienie o Profesorze Grzegorzu Sztabińskim, zmarłym 13 listopada 2020 roku, który przez wiele lat piastował funkcję kierownika Katedry Historii Sztuki UŁ; badacz związany był również z Instytutem Filozofii UŁ oraz Akademią Sztuk Pięknych w Łodzi.

Na zakończenie chciałabym bardzo podziękować autorom tekstów za przyjęcie zaproszenia do publikacji w naszym czasopiśmie. Dla naukowców z Ameryki Łacińskiej zaprezentowanie artykułów w polskim periodyku jest bez wątpienia egzotyczną przygodą, wyzwaniem, które zaproszeni do projektu znamienici badacze podjęli z wielkim zainteresowaniem, ochotą i życzliwością. Dziękuję także wszystkim Czytelnikom „TECHNE” i życzę miłej lektury.

Redaktorka tomu

Ewa Kubiak

 <https://orcid.org/0000-0002-2740-0632>

Instytut Historii Sztuki
Uniwersytet Łódzki